

ampak tudi žveplu druge tvarine pridevati. Tako žveplo je se ve da na trtah le prav malo izdalo, da se ni izplačalo žveplanje. — To me je spodbudilo, da sem kot oskrbnik grofa J. L. Attems-a v Podgori zasledoval, od kod bi se iz prvega vira dobilo prav dobro žveplo, in posrečilo se mi je, da sem ga tudi iztaknil. Ob enem se mi je pa ponudila priložnost, da lahko tudi drugim posestnikom pomagam; v ta namen sem si preskrbel naravnost iz Neapolitanskega izvrstnega žvepla, kterega bom dal na lastnem, za to nalašč napravljenem mlinu tako drobno zmleti, kakor je najfineja moka. Zalogo tega žvepla bom imel v Gorici v drogeriji gospoda Gašparja Ghitter-ja v Raštelu, kjer se bo dobivalo po prav spodobni ceni, kedar bo čas za žveplanje.“

V Podgori na Goriškem.

Andrej Kocjančič.

Gospodarske skušnje.

* Ali naj bo telica ali bikec? — O tem so „Novice“ že pred veliko leti nasvetovale za poskušnjo sledeči pomoček: Kdor si od krave telice želi, naj jo s polnim vimenom k biku žene; če pa želi bikca, naj dá kravo poprej pomolsti. — V „Slov. Gosp.“ naznanja gosp. Fr. Jančar svoje skušnje tako le: „Do 1869. leta se nisem mogel prepričati omenjene resnice; takrat si pa za svoje posestvo troje velikih brejih krav nakupim, ktere zaporedoma storijo bikce. Jaz pa hočem telice, ktere bi se domá v krave izredile, naše krme, postrežbe in kraja privadile. Toraj zaukažem pojavne krave s polnim vimenom k biku gnati. Eno kravo je dekla zavoljo moje prazne vere, kakor je mislila, ali pa tudi iz kljubovanja, poprej pomolzla, in je zares zopet bikca storila; drugi dve kravi pa ste s polnim vimenom k biku gnani bili, in storili telici. Po takem to ni prazna vera, marveč resnična pripomoč. Razjasnim si pa jaz to prikazen s tem-le: krava s polnim vimenom ima vse žile bolj polne in napete, ki jo tiščijo, tedaj tudi ne more imeti tako živega nagona na parjenje, kakor ga menda ima s praznim vimenom, in se toraj naravno slabeja stvar — telica — spočne; in če pa bikec. Kdor kaj boljšega vé, pa naj pové.“

Zgodovinske črtice.

Odprto pismo

gosp. prof. vitezu L. Gariboldi-ju.

(Konec.)

Ako hočeš na vsaki način tudi Ti, Polde, ker Ti menda to bolj kaže in več nese, med popisanimi vrugi naroda našega paradirati, neka Ti bude! Ker smo Slovenci vže druge še hujše vragove prestali in preživeli, bodemo tudi Tebe. Ali tega ne pozabi, dragi moj Polde, da dvema gospodoma ob enem služiti ne moreš.

Iz Tvojega nemškega organa 17terih kranjskih učiteljev sem se pa prepričal, ne le, da si se res tej koteriji pridružil, ki v tem napredka išče, da po narodu našem, ali, kakor bi Vodnik rekel, po ubogi „slovenski pari“ z nemškim betom neusmiljeno udriha, rekoč: „soll der Geist sich aufwärts schwingen, muss die alte Form zerspringen!“ — ampak iz Tvoje „Schulzeitunge“ sem tudi sprevidel, da hočeš pri vsem tem še vedno veljati za najboljšega prijatelja naroda našega ter napredka, omike in svobode njegove. Isto trdijo brez dvombe tudi Tvoji ljubeznjivi pajdaši — Sima in drugi novopečeni tagblattarji — katerim si Ti izvoljeni predsednik.

Aj, aj, Polde! Kdo bi si bil mislil, da se bode kedaj šaljiva nemška pesem: „Ich bin der Fürst der

Thoren“, katero si Ti v svojej mladosti včas rad popeval, tudi nad Teboj faktično vresničila?! Kajti s takimi renegati potegniti, kateri bi rajši danes nego jutri narodnim našim pravicam „consilium abeundi“ dali, pa se pri vsem tem še za pravega prijatelja naroda našega in svobode njegove štuliti, to je norost čez vse norosti, to je „spiegelfechtere“, ki je nima na celem svetu para.

Zatoraj, Polde! le se pridušaj, da je Tvoj marš v žrelo Germanije pravi „Fortschrittmarsch“, le psuj naše narodnjake, duhovne in posvetne, ki branijo narod svoj sramotne smrti pred tujčevo peto, prav po tagblattarski maniri za „fortschrittsfeindliche, finstere Mächte“; mogoče, da s takimi in enakimi psovkami tu pa tam kakega Judeža ali vsaj slovenskega osla vjameš, ki za Teboj potegne, — al pravega, poštenega učitelja in narodnjaka ne boš vjel, če se prav na glavo postaviš, ker vsakdo vže vé, kam — pes taco molí! Zato je upati, da bode naše dosihmal še hudo teptano narodno pravo na vse zadnje vendar le sijajno zmagalo in Ti bodeš s svojimi tagblattarskimi frazami in psovkami prej ali pozneje na sramotnem cedilu ostal.

Vedi namreč, da naše narodno pravo bilo bi gotovo vže zdavnej zmagonosno triumfovalo, ako ne bi kulturo-nosni nemški Slavojedi svojo zatiralno moč največ le iz naše pomilovanja vredne slavjanske nesloge, sebičnosti, nemarnosti in strahopetnosti zajemali, kajti resničnost Tvojih besed, da „hrbet, po dolgoletnem pritiskanju sključen, se ne dá več tako lahko naravnati“, se je žalibog tudi nad nekterimi našimi slovenskimi poslanci razodela. O kdaj *) bi bili mi vže zmagali z vrlimi Čehi vred, da smo se čvrsto in neprestrašeno držali, namesto da jih smo iz strahopetnih ali sebično-oportunskih obzirov v opoziciji same popustili, za dualizem glasovali in potem Giskri, Herbstu, Beustu in drugim takim „poštenovičem“ se vklanjaje leto za letom za narod svoj tam sreče in pravice iskali, kjer smo vedeli, da nas le poguba čaka. Čehi sami, od vseh svojih bratov zapuščeni in od toliko sovražnikov obdani, pa tudi niso mogli vsemu kaj. Saj tudi Magjari ne bi bili nikdar reusirali, da niso translajtanski Slovani ž njimi potegnili ter v svojo veliko škodo in pogubo dualizma odobrili. Res, da je centralizem nam Slovanom krvave rane vsekali in da je le blaženi federalizem tista državna oblika, pod katero nam je mogoče popolno pravico, ravnopravnost, svobodo in blagostanje doseči, in katera je v stanu ne le nas Slovane, ampak tudi celo Avstrijo pomiriti in srečno narediti. Pa pri vsem tem bil bi tudi ustavni centralizem za Avstrijo, kakor za nas, stokrat bolji, nego nesrečni sedanji dualizem, po katerem je z Avstrijo vred tudi vse avstrijsko Slovanstvo na dvoje razsekano in s tem tako oslajljeno, da je od nemško magjarske manjšine v Cis in Trans podjarmljena, ko bi zedinjeno v ustavni, centralistični Avstriji lahko veliko, odločilno besedo govorilo in federalizem, po katerem zdaj zastoj zdihuje, če bi trebalo, po gladkem, ustavnem potu tako rekoč dekretirati zamoglo. — Mogoče, da se ta ideja sčasoma še uresniči, kajti dualizem tudi vsem translitavskim Slovanom vže strašno preseda, in navdušenje, s katerim se to idejo zastopajoči mladi dr. Makanec, ki hoče namesto pogubljive unije z Magjari unijo z vsemi Avstrijskimi narodi postaviti, na Hrvaškem sprejema, je dober „omen“. — Pa če bi tudi ta ideja le prazna ideja ostala, smo tudi v dualizmu na dvoje presekanji Slovani še v Cis in Trans toliko močni, da se moremo nemške in magjarske hegemonije rešiti, če se le iz svoje sedanje, pomilovanja

*) Tedaj tudi brez — Poljakov? — Nikoli! V politiki, ki še nikdar ni bila sama fantazmagorija, mora se računati z vsemi dejanskimi faktorji. — Ne zamerite prijateljske te opazke. Vred.